

Licantrops al Matarranya

Per quina raó una nissaga familiar mata els fills mascles tot just acabats de néixer? Potser per evitar que pateixin de licantropia, la malaltia que s'associa als homes llop i de la qual les femelles són portadores, sense arribar a desenvolupar-la. Entre la mitologia associada amb els llops hi ha, a casa nostra (com suposo que també en altres cultures i comunitats), històries de tota mena. Una d'elles parla de la figura del llobater. S'explica que antigament, quan a Catalunya encara hi havia llops que campaven per les muntanyes, existien homes capaços d'ensinistrar-los. El llobater dominava el líder de la colla i cobrava un impost als ramaders que volien mantenir vives les ovelles.

D'aquesta mitologia folklòrica beu Carles Terès, autor de la novel·la "Licantropia", publicada a primers d'any per Edicions de 1984. Casualitat, o no, entre els darrers títols de la col·lecció Mirmanda n'hi ha dos més que fan referència als llops ("Llop entre llops", de Hans Fallada, i "L'instint del llop", de Massimo Lugli). El protagonista de "Licantropia" és un fotògraf del Matarranya que va descobrir els seus orígens i, al mateix temps, es va descobrir -en ell mateix i en algunes persones del seu voltant- instints que fins llavors li havien passat per alt o havia arraconat deliberadament. Una teoria inquietant i fantasiosa plana, com a rerefons, al llarg de tota la novel·la. Una teoria segons la qual hi ha «zones fosques en l'evolució» i que algunes espècies, més que desaparèixer, «s'han infiltrat en l'espècie més prolífica imitant el seu aspecte fins al mínim detall, però mantenint la seva especificitat».

De títol potser massa explícit, i amb una història que defuig, a favor de la trama, el potencial d'anàlisi psicològica a què es presta el tema, "Licantropia" és una novel·la de terror prou ben resolta, amb moments angoixants, malediccions familiars, secrets terribles, antics manuscrits reveladors, ombres de folia i premonicions que provoquen un nus a l'estómac. Les pinzellades pròpies de la novel·la gòtica, les referències al gran escriptor Lovecraft (el mestre del terror psicològic) o a les pel·lícules de Roger Corman mostren fins a quin punt Terès sap perfectament en quin terreny es mou: el d'intentar analitzar el costat fosc dels humans, i al mateix temps explorar i desplegar un bon domini dels mecanismes que provoquen la por. Així, "Licantropia" contribueix a engrandir la galeria de monstres que formen part de la literatura catalana, i que van des del vampir de "Les històries naturals", de Joan Perucho, fins als granotots de "La pell freda", d'Albert Sánchez Piñol.

I tot plegat amanit amb un treball lingüístic notable: els personatges utilitzen, sovint, un parlar perfumat amb els trets dialectals propis del català del Matarranya.